

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Enheten för pedagogisk utveckling

Generella kompetenser för framtidens studenter vid SLU: projektrapport

Cecilia Almlöv

Sammanfattning

Förslaget ”Generella kompetenser för framtidens SLU-studenter” pekar på flera viktiga aspekter som behöver beaktas för att studenterna vid examen ska behärska de generella kompetenser som beskrivs i utbildningsplanerna. I den här rapporten beskrivs ett förslag till upplägg och även förslag på den infrastruktur och de resurser som kan behövas för att det arbetet ska bli genomförbart. Rapporten ska ses som ett underlag till diskussion.

De fem generella kompetenser som prioriterats i detta förslag är *kommunikation*, *etik*, *gruppdynamik och självutveckling*, *informationskompetens* samt *kritiskt tänkande*. För att dessa ska få en särskild koppling till SLU:s strategi har tre transversella attribut valts, nämligen *vetenskaplighet*, *internationalisering* samt *lika villkor*. De generella kompetenserna integreras i befintliga programkurser och utgör inte något som läggs utanpå studierna.

I förslaget föreslås att varje utbildningsmodul motsvarar en generell kompetens med motivations- och introduktionsdel samt tre progressionsnivåer till masternivå. Den första delen är programgemensam och kan göras webbaserad medan den andra är programspecifik. Olika former av lärarstöd föreslås, lärarfortbildning, konsultation, för att ge verktyg att enklare träna de generella kompetenser som redan ingår i kurserna. I SLU:s nya organisation är flera grupper centrala i implementeringen, däribland våra programstudierektorer, kursansvariga och lärare. Det är därför viktigt att ansvaret för implementering, förvaltning och utveckling tydliggörs.

Projektgruppen föreslår, förutom befintliga resurser, en språkverkstad, en webbaserad kompetensportfolio, en samordnande funktion, samt centrala medel som säkerställer att alla program får tillgång till nödvändig expertis, inom t.ex. etik, på samma sätt som det idag finns för forskarutbildningen.

Många av SLU:s program har redan integrerat de generella kompetenserna och kan fungera som goda exempel för andra. Det är dock av vikt att hela arbetet samordnas, så att framtidens studenter vid SLU får en likvärdig utbildning med de kompetenser de behöver för sin fortsatta karriär – såväl ämnesspecifika som generella.

Projektgrupp:

Projektledare: Cecilia Almlöv

Projektstöd: Nicolette Karst, Per Sandin

Experter från verksamheten: Lotten Ahlqvist, Katarina Evengård, Helena Karlén, Mozhgan Zachrison

Rådgivare:

Internt: Referensgrupp, Studentrepresentant, SLU Holding, SLU Karriär, SLU Lika villkor

Extern: Språkverkstaden, Uppsala universitet

Till rektor

I december 2013 fick en projektgrupp i "uppdrag att utreda vilka gemensamma moment och resurser som kan utvecklas med syfte att kunna erbjuda ett intressant och resurseffektivt stöd för undervisning inom generella kompetenser." I uppdraget ingick att ge konkreta förslag på upplägg och resurser i form av utbildningsmoduler som kan användas i alla eller många av SLU:s utbildningsprogram. Dessa skulle vara effektiva och ha god kvalitet och tydlig progression. Projektgruppen skulle vidare ge förslag på lärarstöd, lärarfortbildning samt kostnader och potentiella vinster på kort och lång sikt. I uppdraget ingick vidare att ge förslag på ansvarsfördelning för utvecklingen och förvaltningen av de olika modulerna (se Dnr SLU ua2014.1.1.1-5074).

Projektgruppen som fick till uppgift att arbeta fram ett förslag har bestått av Cecilia Almlöv, projektledare vid UPC, Nicolette Karst, projektstöd vid "SLU-biblioteket" i Umeå, Per Sandin, projektstöd vid "Jordbruksbioteknologi och miljöetik", Ultuna, Lotten Ahlqvist, projektledamot, vid "SUS" i Alnarp, Katarina Evengård, projektledamot vid "SLU-biblioteket" i Alnarp, Helen Karlén, projektledamot, "Biosystem och teknologi" i Alnarp, Mozhgan Zachrison, projektledamot, "Arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi" i Alnarp.

Projektgruppen har under arbetets gång haft kontakt med företrädare för olika intresseområden, Emma Hörnberg och Maria Andersson, SLU Holding, Ylva Eklind, Likavillkorshandläggare vid SLU, Nina Nasset, SLU karriär, Sonja Entzenberg, Språkverkstaden vid Uppsala universitet samt en egen tillsatt referensgrupp av lärare från olika fakulteter vid SLU som på ett förtjänstfullt sätt har kommenterat förslaget. Likaså har en studentrepresentant från SLUSS lämnat viktiga synpunkter på förslaget.

Projektgruppen överlämnar härmed projektrapporten *Generella kompetenser för framtidens studenter vid SLU*. Rapporten bygger helt och hållet på de diskussioner och bidrag som lämnats av projektgruppen samt andra referenspersoner som alla lämnat viktiga synpunkter och idéer som har utvecklats till nuvarande förslag.

Uppsala i april 2014

Cecilia Almlöv, projektledare

Innehåll

Bakgrund.....	7
Prioriterade generella kompetenser och attribut	7
De fem kompetenserna	7
De tre attributen	9
<i>Redovisning av uppdraget .....</i>	<i>11</i>
<i>Uppdrag 1 a: Att leverera konkreta förslag på upplägg och resurser i form av</i> <i>”utbildningsmoduler” som kan användas av alla SLU:s utbildningsprogram.</i>	<i>11</i>
Upplägg: från översikt till fördjupning	12
”Teaser”	13
Introduktion	13
Programgemensam nivå 1	14
Programspecifik nivå 2-3	14
<i>Uppdrag 1b: Att leverera konkreta förslag på upplägg och resurser i form av</i> <i>”utbildningsmoduler” som kan användas av alla SLU:s utbildningsprogram.</i>	<i>15</i>
Vad finns redan idag?	15
Vilka gemensamma resurser behövs?	15
Språkverkstad.....	15
Kompetensportfolio	16
Expertstöd	17
Samordnande funktion	17
<i>Uppdrag 2: Att ge förslag om lärarstöd och lärarfortbildning .....</i>	<i>18</i>
Lärarstöd som grund	18
Lärarfortbildning (UPC med expertstöd).....	19
Konsultation.....	19
<i>Uppdrag 3: Att ge förslag på ansvarsfördelning för utveckling och förvaltning</i> <i>av momenten/modulerna. ....</i>	<i>20</i>
Ansvar och uppgifter.....	20
Bakgrund: Nyordningen.....	20
Styrelse och utbildningsnämnder	20
Programnämnderna	21
Programstudierektorerna	21
Kursansvarig institution och kursansvarig lärare	21
<i>Uppdrag 4: Att granska kostnader och potentiella samordningsvinster initialt</i> <i>och över tid. ....</i>	<i>22</i>
Insatser initialt och på lång sikt	22
Studentstöd.....	22
Lärarstöd	22
Konklusion.....	24

Figurer

- Figur 1: De tre attributen som genomsyrar de generella kompetenserna.
Figur 2: Progression och upplägg inom varje program.
Figur 3: Kompetensportfolions delar (bild av Nina Nessel, SLU Karriär)
Figur 4: Att använda material från lärarbanken i undervisningen (bild av Mozghan Zachrison).

Bakgrund

I universitet och högskolor världen över ingår generella kompetenser som en viktig del i grundutbildning och avancerad utbildning. Med generella kompetenser menar vi de kompetenser som studenterna under sina universitetsstudier förvärvar vid sidan av de mer ämnesspecifika. Sättet att arbeta med och integrera generella kompetenser på universitetsutbildningarna varierar stort, även om några länder har kommit något längre i detta utvecklingsarbete, till exempel Australien, Nya Zeeland och Storbritannien (Jackson 2014, Mc Neil et al. 2011). Vi har i det här förslaget försökt att ta lärdom av andras tidigare erfarenheter och låtit oss inspireras av andras arbete. Gemensamt för dem som integrerat generella kompetenser på ett framgångsrikt sätt är:

- ett systematiskt arbetssätt med samordning
- en infrastruktur för dokumentation av generella kompetenser
- en tydlig progression från grund- till forskarutbildning
- ett lärarstöd för integrering i ämneskurser

I projektrapporten ges först en kort bakgrund till och diskussion kring några centrala utgångspunkter för arbetet med generella kompetenser. Därefter kommer vi in på vårt uppdrag och ger konkreta förslag på moduler med progression i flera nivåer. Som uppdraget anger identifierar vi även de programgemensamma resurser som krävs för att själva implementeringen ska bli framgångsrik, effektiv och tydlig för studenten samt det lärarstöd som blir nödvändigt. Till sist diskuteras de ekonomiska incitament som följer med förslaget. Att samordna insatserna kring arbetet med generella kompetenser ser vi som en vinst i såväl tid som resurser.

Prioriterade generella kompetenser och attribut

Av alla generella kompetenser som beskrivs i litteraturen (Akerlind, Wilson & Walsh 2012) och på olika universitets webbsidor har vi för SLU:s arbete valt att prioritera fem. De är centrala för SLU:s alla program och beskrivs i utbildningsplanerna vid SLU.

De fem kompetenserna

De fem generella kompetenser som valts är följande:

- Kommunikation
- Etik
- Gruppdynamik och självutveckling
- Informationskompetens

- Kritiskt tänkande

De fem generella kompetenserna preciseras i lärandemålen i utbildningsplanerna där de även delvis går in i varandra. Här görs ett försök att fritt översätta dem så som de beskrivs av Oxford Brookes University samt att citera dem från examensordningen.

Kommunikation

SLU:s studenter ska använda kommunikation, såväl skriftlig som muntlig eller visuell, som ett redskap för att samtala med andra, förhandla, kritisera samt presentera ny kunskap. Kommunikationen är också ett viktigt redskap i själva lärandet.

Lärandemål: förmåga att muntlig och i skrift redogöra för och vidare diskutera information, olika problem och lösningar i olika typer av grupper.

Etik

Studenterna ska utveckla ett etiskt förhållningssätt och värderingar inom sitt ämnesområde som gör dem till respektfulla, ansvarsfulla och professionella individer.

Lärandemål: förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter.

Gruppdynamik och självutveckling

Studenterna ska själva ta ansvar för sitt eget lärande och ska utveckla sin förmåga till reflektion och självvärdering mot personliga visioner och mål. Studenterna ska identifiera strategier för att hantera nya utmaningar och utveckla sin förmåga att samverka med andra.

Lärandemål: förmåga att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser, samt förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.

Informationskompetens

Studenter vid SLU ska kunna hitta relevant information på ett effektivt sätt. De ska även kunna värdera källor och förstå hur information används i olika sammanhang. Det kan vidare betyda att studenten använder informationen för sitt kritiska tänkande och i problemlösning. För det ändamålet är det viktigt att kunna använda lämpliga media och teknologi.

Lärandemål: förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.

Kritiskt tänkande

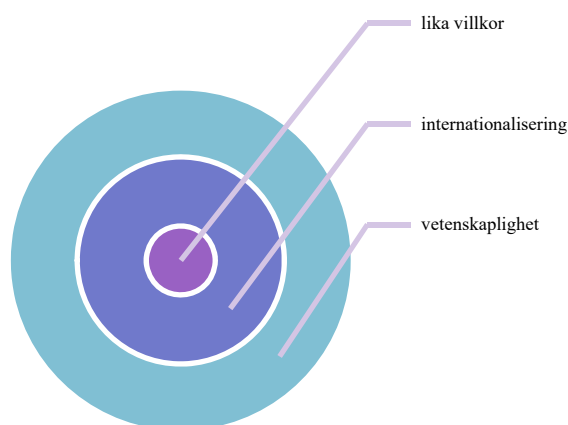
SLU-studenterna ska vara nyfikna och utveckla sitt kritiska tänkande och sin öppenhet för nya kreativa metoder och lösningar på vetenskapliga problem. De ska vidare respektera de vetenskapliga metoderna och värdena men de ska också vara kapabla att ifrågasätta dem.

Lärandemål: förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar, samt insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används.

Något som bör påpekas är att varje generell kompetens dels kan beskrivas i allmänna ordalag dels mer specifikt relaterat till varje ämne, till exempel ”allmän etik” respektive ”miljö- och djuretik” eller ”kommunikation i allmänhet” respektive ”tvåpartskommunikation med djurägare i klinik”. Det blir så småningom ett uppdrag för varje program att identifiera sina egna uttryck för och fördjupningar av för professionen relevanta specificerade generella kompetenser. Här ger vi endast några förslag.

De tre attributen

För att arbetet med generella kompetenser tydligare ska knyta an till det som är specifikt för SLU och som ligger i linje med SLU:s strategi har vi valt att lyfta fram några specifika teman, så kallade attribut. Dessa betraktas i sig inte som generella kompetenser men kan med fördel vävas samman med de generella kompetenserna. Vi har identifierat tre sådana övergripande attribut, som kan genomsyra de generella kompetenserna, nämligen *vetenskaplighet*, *internationalisering* och *lika villkor*.

Figur 1: De tre attributen som genomsyrar de generella kompetenserna.

Dessa tre attribut reflekterar tillsammans ett hållbart forskningstungt och jämlikt SLU som verkar i ett globalt sammanhang. Utbildningarna spänner över flera nivåer vilket betonas i attributen; synen på kunskap, synen på världen och på studenten själv.

Redovisning av uppdraget

Det övergripande uppdraget är ”att utreda vilka gemensamma moment och resurser som kan utvecklas med syfte att kunna erbjuda ett intressant och resurseffektivt stöd för undervisning inom generella kompetenser”. För att tydliggöra framställningen har vi valt att presentera de fyra deluppdragen var för sig.

Uppdrag 1 a: Att leverera konkreta förslag på upplägg och resurser i form av ”utbildningsmoduler” som kan användas av alla SLU:s utbildningsprogram.

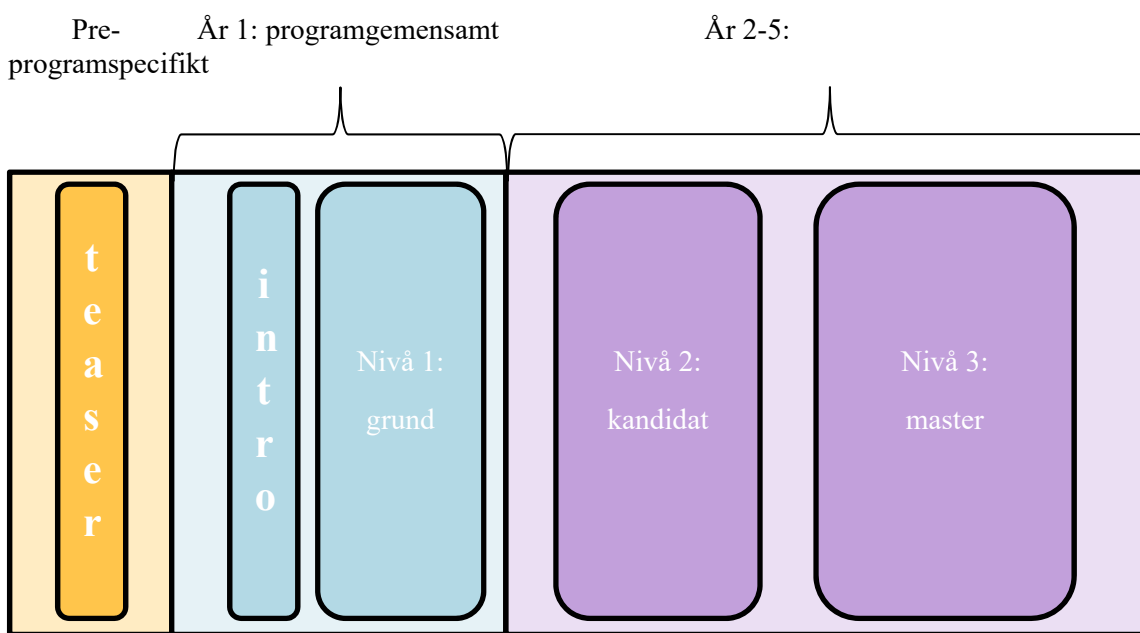
På fakulteterna vid SLU finns redan många goda exempel på hur de generella kompetenserna på ett fullgott sätt har integrerats i programmens olika kurser. Vid t.ex. S-fakulteten har man gjort en särskild satsning där en deltidsanställd under några år har arbetat med att integrera de generella kompetenserna i programmens olika kurser. Stödet har riktats till såväl studenter som lärare (för en beskrivning av det arbetet, se bilaga 1). På såväl LTJ och NJ-fakulteterna finns flera program som systematiskt kartlagt de generella kompetenserna och säkerställt en progression. I det här förslaget vill vi ge ett förslag på hur de generella kompetenserna kan integreras på ett systematiskt sätt i alla program. Det handlar i första hand inte om att lägga till extra studietid för studenter, utan snarare om att ge verktyg och resurser för att studenterna effektivt ska kunna träna på kompetenserna i befintliga ämneskurser, antingen som obligatoriska moment eller som delar av lärandemålen som ska examineras. Dessutom presenteras en introduktion som är programgemensam. Förslaget ska ses som ett underlag för diskussion.

De olika generella kompetenserna kräver olika läraaktiviteter och former för att tränas effektivt. Några kan tränas webbaserat, medan andra kräver lärarstöd integrerat i ämneskurser och åter andra även expertstöd från annat håll. Några tränas bäst individuellt medan andra med fördel tränas bäst i grupp. Oavsett form bör arbetet med generella kompetenser ske i nära samverkan med lärare och programansvariga samt ge utrymme för programspecifika och flexibla lösningar. De programansvariga och kursansvariga kan se studenternas behov i relation till programmens mål och kan bäst avgöra inom vilka delar av utbildningen de olika generella kompetenserna mest naturligt kan komma in. Studenterna har redan idag moment av skrivande, muntliga redovisningar, etiska diskussioner, grupparbeten, informationssökande och bearbetning osv. Frågan är hur vi kan ge rätt stöd på ett effektivt sätt, så att studenter får de kunskaper och färdigheter som beskrivs i utbildningsplanen, även de generella.

Upplägg: från översikt till fördjupning

Att integrera generella kompetenser i programmen är en grannliga uppgift för både lärare, studenter och programansvariga. I förslaget presenteras ett upplägg med moduler som löper genom hela programmet. De första delarna av modulerna är mer allmänna till sin karaktär för att sedan bli mer ämnesspecifika och fördjupade.

Vid flera universitet i landet diskuteras huruvida de generella kompetenserna ska tränas helt vid sidan av programkurser eller som en strimma eller integreras direkt i befintliga kurser ihop med ämnet. Olika lösningar har valts med olika framgång. Vi förordar det senare alternativet för att de generella kompetenserna ska tränas när det bäst passar in i programmet och är aktuellt för studenten. Då de generella kompetenserna är en del av programmets lärandemål bör de också ingå naturligt i undervisningen. Vi föreslår att man under det första året kan arbeta med dem som obligatoriska moment för att senare, under år 2-5 ser dem som en del av lärandemålen. Det finns säkerligen andra förslag och lösningar som kan vara minst lika lämpliga. Huvudpoängen är dock att examination av de generella kompetenserna bör föregås av tillräcklig träning.

Figur 2. Progression och upplägg inom varje program.

Vi har valt att dela in modulerna för generella kompetenser i fem delar, en första motivationshöjande teaser och sedan en kort översiktlig introduktion. Därefter en översiktlig grund (nivå 1), en fortsättning (nivå 2) och till sist en fördjupning (nivå 3). Vi beskriver här varje del var för sig, för att det ska bli något tydligare. Det ska ses som ett förslag och andra upplägg är möjliga. Avsikten är att i första hand skapa en tydlig progression, att ha de programgemensamma delarna först, att erbjuda webbaserade delar på de

programgemen-samma delarna och att ha en struktur som ändå är helt öppen för flexibla och program-anpassade lösningar. Studenterna får samma grunder i de generella kompetenserna med möjlighet till programspecifik fördjupning under senare delen av programmet.

”Teaser”

Forskning visar att det är av avgörande betydelse att studenten vet varför generella kompetenser är viktiga för dem. Först då kan de utveckla sina färdigheter effektivt och målmedvetet. Vi tänker oss därför att alla nya studenter, före kursstart, får en länk till en motivationshöjande teaser. Filmen visar (2 min) nyttan av olika generella kompetenser och att SLU erbjuder träning i generella kompetenser inom det program de blivit antagna till. På detta sätt tydliggörs nyttan med de generella kompetenserna och kopplingen till studentens framtida profession.

Introduktion

I samband med kursstart erbjuds alla studenter en kort genomgång (max 2 timmar) som besvarar frågorna *vad* generella kompetenser är, *varför* de är viktiga samt *hur* och *när* vi på SLU möjliggör en utveckling av dessa färdigheter inom programmen. I samband med detta introduceras den kompetensportfolio som kommer att följa dem under hela programmet. Vi är väl medvetna om att studenterna har mycket vid kursstart och vi rekommenderar därför att denna introduktion görs några veckor in på den första terminen. Introduktionen kommer att finnas tillgänglig i webbaserad form eller ges på plats om så önskas. Det blir i vårt förslag upp till varje program att bestämma vilket alternativ som passar dem bäst¹.

Alternativ I. Webbaserad introduktion (2X20 min + quiz)

- a) Varje generell kompetens introduceras
- b) Kompetensportfolio där studenten kan dokumentera sin utveckling av generella kompetenser demonstreras.
- c) Quiz

Alternativ II. Introduktion på plats (60 min + quiz)

- a) Varje generell kompetens presenteras
- b) Kompetensportfolio där studenten kan dokumentera sin utveckling av generella kompetenser demonstreras.
- c) Quiz

---

¹ För de flesta av de fem generella kompetenserna finns redan färdiga introduktioner (manus) att använda eller anpassa till en webbversion. Några exempel ges i bilagorna men moduler kan skapas av experter när det blir aktuellt. De attribut vi valt kommer här att genomsyra introduktionen (vetenskapligheten, internationalisering och lika villkor). Idéer har redan framförts om hur vi kan göra en webbaserad del utifrån dessa ledord.

Inom varje program ges efter introduktionen en fortsättning för de fem kompetenserna i tre progressionsnivåer (nivå 1-3).

Programgemensam nivå 1

Den programgemensamma delen, nivå 1, genomförs under det första året inom programmen. Upplägget är webbaserat med inslag av återkoppling från lärare/expert². Flera av dessa genomförs redan idag, till exempel informationskompetens (SLU-biblioteket), etik och kritiskt tänkande, se bilaga 2, (Etiklektorer vid SLU). Här bör nivå 1 kompletteras med moduler om gruppdynamik och självutveckling, se bilaga 4 för ett förslag till nivå 1, (SLU Karriär/ SLU Holding och möjligen Ledarskapskonsulter vid SLU) och kommunikation (nyinrättad Språkverkstad). Det är möjligt att programmen idag har egna moduler som också kan fungera som utgångspunkter i skapandet av moduler.

Programspecifik nivå 2-3

Den programspecifika nivån är integrerad i ämneskurserna. De generella kompetenserna kommer här att med utgångspunkt i programmålen bli tolkade utifrån professionens och programmets profil. I detta genomförande är det helt klart att lärarna behöver olika former av stöd med konsultation och material att tillgå (se lärarstöd). För flera av SLU:s program har arbetet redan kommit en god bit på väg.

I nära anslutning till ämneskurser kan det också bli aktuellt att tydligare vinkla de generella kompetenserna mot de tre attributen som genomsyrar SLU: vetenskaplighet, internationalisering och lika villkor. Moduler på nivå 2-3 skulle till exempel kunna vara: "Global kommunikation" (se ett förslag till upplägg i bilaga 5), "Djuretik", "Reflektivt skrivande", "Fusk och plagiat", "Projektleddning och genus". En fördjupning av de generella kompetenserna måste skapas i direkt samverkan med varje program. För detta föreslår vi någon form av samordnande funktion. Denna funktion inte bara samordnar det expertstöd som finns inom de olika generella kompetenserna och som medverkar i modulerna, t.ex. etiklektorer, pedagogiska utvecklare, ledarskapskonsulter, bibliotekarier och språkkonsulter, utan ser till att implementeringen genomförs enligt tidplanen.

---

² Beskrivningar av möjliga upplägg inom "Etik" och "Gruppdynamik" samt "Global kommunikation" hittar du i bilagorna.

Uppdrag 1b: Att leverera konkreta förslag på upplägg och resurser i form av "utbildningsmoduler" som kan användas av alla SLU:s utbildningsprogram.

Vad finns redan idag?

Idag fungerar redan vissa delar av den modell med moment och det upplägg vi i tidigare avsnitt presenterat. Det gäller till exempel introduktionen som hålls för SLU:s studenter vid programstart (dock inte i webbaserad form i dagsläget). Delar av nivå 1-3 finns och det gäller fram för allt modulerna etik (Etiklektorer) och informationskompetens (SLU-biblioteket) men även självutveckling (SLU karriär, SLU Holding). Dessa kan modifieras något för "blended learning" (en blandning av fysiska träffar och självstudier). Vid S-fakulteten har man arbetat övergripande inom programmen (se bilaga 1). Andra generella kompetenser tränas säkerligen inom programmen med egna resurser och kan fungera som utgångspunkter i utvecklingen.

Likaså finns redan stöd för lärarfortbildning vid UPC, även om det inte är specifikt inriktat på enbart generella kompetenser. Vid Skogfakultetens har man sedan flera år en deltidsanställd som enbart arbetar med stöd för generella kompetenser. Alla goda erfarenheter och resurser som finns bör tas tillvara och ligga till grund för den fortsatta utvecklingen. Det som redan idag finns och fungerar bör finnas kvar men inlemmas i det nya gemensamma upplägget.

Vilka gemensamma resurser behövs?

Mot bakgrund av det som redan finns behöver SLU snarare komplettera arbetet med generella kompetenser på några centrala punkter, inte skapa något helt nytt. Den första gemensamma resursen som flera röster pekat ut är en språkverkstad³. En andra gemensam resurs som vi vill föreslå är en kompetensportfolio. Den tredje är någon form av gemensamma medel avseende expertstöd. Likaså tycks behovet av en gemensam resurs för att effektivt samordna och i ett initialt skede rigga strukturen kring detta arbete vara önskvärd.

Språkverkstad

SLU har tidigare haft en Språkverkstad. Vi föreslår att återinföra Språkverkstaden för att effektivt kunna arbeta med en av de största generella kompetenserna som är grunden för att förmedla och presentera vetenskap i och utanför akademien – kommunikation genom det talade och skrivna ordet. Studenter och lärare kan vända sig till språkexperter för att få direkt stöd och

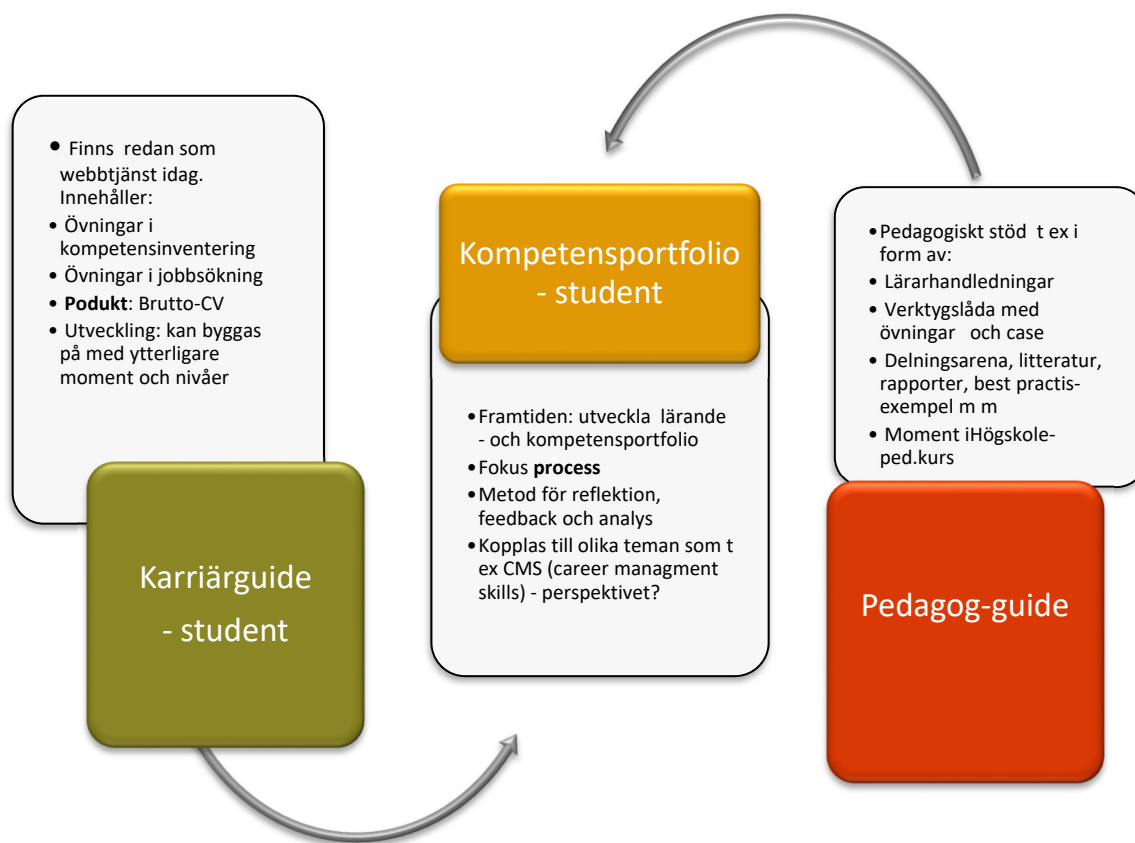
---

³ Uppsala universitets Språkverkstad meddelar att de i dagsläget utan anspråk på ersättning handleder SLU-studenter som kommer till dem. Liknande information har nått oss från Malmö högskola. Behovet av språkligt stöd kvarstår och våra studenter söker stöd och råd vid andra närliggande universitet.

handledning av skrivprocessen på såväl svenska som engelska under hela programmet. Detta kan i sin tur frigöra resurser för handledare på kandidat- och masternivå om studenter redan tidigare uppövat sin kommunikationsförmåga.

Kompetensportfolio

Det behövs en infrastruktur som kan stödja studentens läroprocesser där de kan dokumentera och följa sin egen kunskaps- och självutveckling. Innehållet i en kompetensportfolio är alltså något mer än en samling dokument som arbetsprov, meritförteckning och CV. Kompetensportfolien är resultatet av en process och den är ett verktyg för reflektivt lärande. En kompetensportfolio är “a purposeful collection of student work that exhibits the students’ efforts, progress and achievements in one or more areas.” (Paulson et al 1991:60).

Figur 3: Kompetensportfolions delar (bild av Nina Nasset, SLUKarriär)

Utvärderingen av arbetet med Kompetensportfolio (kompetensportfölj) på Chalmers tekniska högskola visar att studenternas självförtroende, engagemang och motivation ökade då de själva fick möjlighet att knyta ihop programmets kurser med sin egen profil inför ett kommande arbetsliv.

http://www8.cs.umu.se/utvecklingskonferensen_2013/Session12_B.pdf

I slutet av programmet är det önskvärt att samla det man lagt in i kompetensportfolion och arbetet med att skapa och utforska denna modell har redan påbörjats vid SLU Karriär. Hur det skulle kunna se ut vid SLU bör utredas närmare. På samma sätt är det även viktigt för lärare att få tillgång till material, litteratur och goda exempel i någon form av ”lärarbank”. Kompetensportfolion skulle här möjliggöra ett samlat grepp kring generella kompetenser där allt samlas på ett ställe, rätt utformad både för studenter och lärare, och på sikt även för doktorander.

Expertstöd

Idag finns expertstöd inom ämnet etik och kritiskt tänkande genom de etiklektorer som finns vid SLU. Dessa genomför undervisning i etik på uppdrag av enskilda institutioner och program. Det finns dock ingen gemensam central budget som säkerställer att inslaget kommer med i alla utbildningar. Vi föreslår därför att undervisningen i etik genomförs och organiseras på samma sätt som i forskarutbildningen, med centrala medel.

Inom informationskompetens finns redan expertis på plats inom SLU-biblioteket och arbetet med student- och lärarstöd är redan implementerat. För att förstärka expertisen inom kvarvarande generella kompetenser, nämligen ”Kommunikation” och ”Gruppdynamik och självutveckling” föreslår vi en Språkverkstad som expertis samt SLU Karriär som ansvarig för självutveckling och om möjligt med stöd av ledarskapskonsulterna vid SLU.

Samordnande funktion

För att arbetet med generella kompetenser ska kunna sjösättas anser vi att det åtminstone initialt behövs en samordnande funktion. Experterna inom varje generell kompetens ansvarar naturligt för respektive område medan samordningen i första hand ser till att implementeringen följer tidplanen. Det är troligt att man på sikt även behöver permanenta funktionen för att utvärdera, uppdatera och följa upp de olika aktiviteterna. Det handlar här framför allt om att leda arbetet med kvalitetssäkring och utveckling. Var i organisationen denna funktion bör finnas bör diskuteras i samband med beslut om hur själva upplägget ska se ut. Det kan även vara klokt att knyta en form av expertgrupp till den samordnande funktionen. Vi lämnar dock den här frågan öppen i detta förslag.

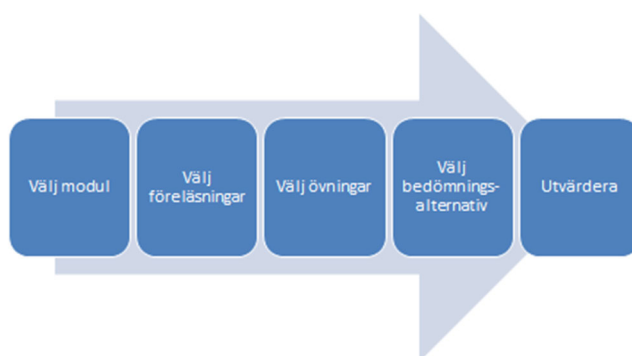
Uppdrag 2: Att ge förslag om lärarstöd och lärarfortbildning

Lärarstöd som grund

I arbetet med att införa de generella kompetenserna som en del i befintliga kurser inom programmen krävs att lärare och programstudierektorer får olika former av stöd. Även om de generella kompetenserna skulle ingå i en egen kurs är tanken att själva genomförande sker inom ramen för och i nära samverkan med ämneskurserna. Först då får de generella kompetenserna ett sammanhang och en mening för studenten.

En resurs som redan finns för lärarfortbildning vid SLU är Universitetspedagogiskt Centrum. Nya kortare moduler eller workshoppar kan erbjudas och fungera som ett stöd för de lärare som behöver. Dessa är inte obligatoriska men räknas som behörighetsgivande. Om resurserna på UPC idag är tillräckligt är svårt att avgöra innan intresset för fortbildning kommer till uttryck. Lärarna behöver stöd i olika frågor. De behöver veta vad som finns, hur de ska implementera generella kompetenser och bedöma dessa. De behöver även veta var de kan söka stöd. De kommer att arbeta i flera steg:

Tillvägagångssätt

Figur 4: Att använda material från lärarbanken i undervisningen (bild av Mozghan Zachrison).

Lärofortbildning (UPC med expertstöd)

- Att undervisa generella kompetenser vid SLU. (workshop 1 dag)

En grund för nya och erfarna lärare där de fem generella kompetenserna granskas närmare och konkreta tips ges på läraktiviteter och examinationer av generella kompetenser. Kompetensportfolion presenteras.

- Integrera generella kompetenser i min kurs (workshop 1 dag)

En workshop som vänder sig till lärare som ska integrera generella kompetenser i befintlig kurs. Under dagen arbetar vi med konkreta kursplaner och tar fram förslag på hur generella kompetenser kommer in i kursplanens lärandemål (eller fordringar för godkänd kurs), läraktiviteter, examination. Läromaterial på webben presenteras.

- Progression av generella kompetenser och programutveckling (workshop 1 dag)

Workshopen riktar sig till programstudierektorer och andra berörda på programövergripande nivå. Vi granskar egna program utifrån progression och ser hur de generella kompetenserna på ett effektivt och för studenten meningsfullt sätt integreras från år 1 till kandidatexamen.

- Att bedöma generella kompetenser (workshop 1 dag)

Workshopen vänder sig till lärare som i sin kurs ska träna, bedöma och examinera generella kompetenser. Under dagen arbetar vi fram nya eller omarbetar färdiga bedömningsmallar för att passa den egna kursens generella kompetenser och nivåer. Vi provbedömer autentiska studentprestationer som lagts in i kompetensportfolion.

Flera av de workshoppar som föreslås kan även ges i form av konsultation eller riktade direkt till ett utbildningsprogram.

Konsultation

Flera lärare kommer att behöva snabba svar på frågor som kommer upp eller behöver boka tid för sitt lärarlag för att diskutera generella kompetenser i egna kurser. I dessa fall erbjuds konsultation enligt överenskommelse med UPC men även med den samordnande funktionen. Formen för detta stöd skräddarsys enligt de önskemål läraren har.

Uppdrag 3: Att ge förslag på ansvarsfördelning för utveckling och förvaltning av momenten/modulerna.

Ansvar och uppgifter

Frågor: Vem ansvarar för att utbildning i generella kompetenser kommer till stånd? Hur ser detta ansvar ut? Vilka styrmedel finns? Styrmedel: HF, program- och kursplaner, samt inte minst finansiellt. Hur kan vi se till att utbildning i generella kompetenser utvecklas och förvaltas?

Bakgrund: Nyordningen

SLU har infört en ny utbildningsorganisation från 1 januari 2014 (ref). En tydlig skillnad gentemot tidigare är att den nya utbildningsorganisationen är mer centralstyrd. I och med den nyinrättade utbildningsnämnden (UN) med uppdrag att ”ta ett samlat grepp om hela utbildningsutbudet på grund- och avancerad nivå vid SLU” flyttas utbildningsstyrningen från fakultets- till universitetsnivå. UN har en flera uppgifter som är av stor vikt för hur undervisning i generella kompetenser framdeles kommer att bedrivas. Samtidigt ligger ett stort ansvar på hur undervisningen faktiskt genomförs på enskilda lärare och på kursansvariga institutioner.

Styrelse och utbildningsnämnder

UN diskuterar hur gemensamma resurser för utbildning ska proriteras samt fastställer riktlinjer för ramschema (bland annat för att möjliggöra samordning mellan program kring gemensamma moment). Men av stor vikt är också att inför styrelsebeslut om utbildningsuppdrag och ekonomisk ersättning. En ny gemensam modell för anslagsfördelning är under utarbetande inför 2015.

Det är utomordentligt angeläget att denna modell säkerställer att tillräckligt ekonomiskt utrymme för undervisning i generella kompetenser görs tillgängligt och att dessa moment inte missgynnas av modellen för anslagsfördelning. Detta är aktuellt mot bakgrund av att undervisning i generella kompetenser ofta kräver insatser av lärare med relevant kompetens som går över institutions- ämnes-, program- och fakultetsgränser. I vissa fall behövs även insatser av lärare utanför SLU, inte minst för att säkerställa att de generella kompetenserna tydligt kopplas till sådant som är relevant för de gröna näringarna. Därför är det viktigt att anslagsmodellen inte missgynnar undervisningsinsatser som sker över administrativa gränser. Samarbeten mellan olika delar av SLU och med omvärlden bör främjas.

Programnämnderna

Programnämndernas (PN) uppgift är att ansvara för att ”föreslå prioriteringar avseende det samlade utbildningsutbudet (program på grund- och avancerad nivå samt fristående kurs) inom sitt ansvarsområde i enlighet med SLU:s strategi” inför beslut av UN. Det är PN som fastställer kursplaner. Samtidigt är riktlinjerna för kursplaner mindre detaljerade än tidigare.

Det är därför av vikt att det finns instrument för att se till att studenterna ges möjlighet att nå ut i generella kompetenser verkligen säkerställs. *Kursplanerna är ett mycket viktigt sådant instrument.*

Programstudierektorerna

Varje program ska ha en programstudierektor, som ”har ansvar för att kursernas lärandemål sammantaget bidrar till programmets progression och övergripande måluppfyllelse” och även har mandat att besluta om mindre revideringar i programmets kursplaner. Programstudierektorerna kan förväntas ha ett stort inflytande på hur utbildningarnas innehåll ser ut.

Kursansvarig institution och kursansvarig lärare

Det är den kursansvarige läraren som svarar för kursens genomförande. Läraren utses av kursansvarig institution, som ser till att genomföra kursvärderingar samt följer upp hur studenterna når lärandemålen.

Detta lägger ett stort ansvar på den enskilda läraren, som samtidigt ges stor frihet att utforma undervisningen. *Därför måste SLUs nya utbildningsorganisation säkerställa att enskilda lärare ges resurser och får tillräckligt stöd.*

Uppdrag 4: Att granska kostnader och potentiella samordningsvinster initialt och över tid.

Insatser initialt och på lång sikt

Några av insatserna som behövs för att införa generella kompetenser har en stor del av kostnaden initialt. Detta gäller i första hand byggandet av moduler, skapandet av en kompetensportfolio och läromaterial samt samordningsfunktionen. Andra insatser som föreslås har en annan karaktär och är mer ett stöd som bör fortgå för att förvalta och underhålla arbetet med generella kompetenser efter implementeringen. De kostnader som vi anger blir i dagsläget en ungefärlig uppskattning när vi jämfört liknande uppdrag på andra universitet och tidigare insatser vid SLU. Vi har i förslaget inte räknat in lärartid som är en stor kostnad. För att satsningen ska bli framgångsrik krävs nog en viss kompensation för de lärare som integrerar viktiga delar av generella kompetenser i ämneskurser.

Studentstöd

- I. I ett initialt skede behöver introduktion och moduler skapas för studenterna:
  - Teaserfilm
  - Introduktion på webben
  - Moduler
  - Nivå 1
  - Nivå 2
  - Nivå 3
- I. En portal för kompetensportfolio och läromaterial bör skapas.
- II. För att ge studenter stöd i kommunikation bör språkverkstaden återinföras i någon form.

Läroarstöd

- III. Läroarstöd i form av fortbildningskurser ska utvecklas.
- IV. Läromaterial för webben bör skapas
- V. En samordnande resurs bör projektanställas för att leda implementeringen under de första åren.
- VI. Expertstöd (t.ex. etiklektorer)

På längre sikt behöver material och utbildningar förnyas och uppdateras. Konsultationerna kommer förmodligen att minska något då lärarna har fått stöd för att genomföra arbetet i egna kurser.

Initiala kostnader samt årliga kostnader

Resurs/aktivitet	start	Prel. kostnad
Initiala engångskostnader:		
teaserfilm	Dec 2014	50'
Introduktion webbaserad	Feb 2015	50'
Modul nivå 1 webbaserad	Feb 2015	300'
Årliga kostnader		
Uppdatering av material	Apr 2016	100'/år
Kompetensportfolio	Aug 2015	300'/år
Språkverkstad	Aug 2015	100'/ år och ort
Samordning	Sept 2014	300'/år (projektanställd 2 år)
Expertstöd (etik, kritiskt tänkande, gruppdynamik)	Maj 2015	150'/år
Utvärdering	Maj 2018	30'/tredje år

Gemensamma resurser och stöd för lärare / studenter som ryms inom befintliga resurser

Resurs/aktivitet	Deadline	Prel. kostnad
Lärarstöd:		
Workshop/ kurs (UPC)	Dec 2014	Befintligt uppdrag
Konsultation (UPC)	Aug 2015	Befintligt uppdrag
Lärarmaterial webb (UPC)	Maj 2015	Befintligt uppdrag
Studentstöd:		
Informationskompetens (SLU-biblioteket)	Aug 2015	Befintligt uppdrag
Självutveckling (SLU Karriär, SLU Holding)	Aug 2015	Befintligt uppdrag

Konklusion

Gemensamt för dem som integrerat generella kompetenser på ett framgångsrikt sätt är som vi inledningsvis nämnt:

- ett systematiskt arbetssätt med samordning
- en tydlig progression
- en infrastruktur för dokumentation av generella kompetenser (portfolio)
- ett lärarstöd för integrering i ämneskurser

I det förslag vi har lagt fram har vi försökt att ta hänsyn till dessa framgångsfaktorer. Systematik är grunden för att kunna införa generella kompetenser effektivt. Vi föreslår därför ett upplägg som är gemensamt för alla program men där flexibiliteten är mycket stor. Upplägget ska se till att alla programstudenter får en likvärdig grund i generella kompetenser med en programanpassad fördjupning. Det är helt och hållet upp till programmet hur man vill lägga upp varje år. Här finns lärarstöd och konsultation att tillgå för integrering i ämneskurser samt en lärarbank. Tanken är att det ska finnas ett tydligt stöd. Genom upplägget synliggörs även progressionen av de fem kompetenserna. För dem som vill är det naturligtvis möjligt att lägga till och arbeta med andra generella kompetenser än de här föreslagna. Vi vill med förslaget på något sätt säkerställa att SLU:s studenter åtminstone behärskar grunderna i de fem valda generella kompetenserna som tycks vara några av de vanligast förekommande.

När infrastrukturen (kompetensportfolio med lärarbank, språkverkstad, expertstöd) sedan finns på plats, blir en eventuell implementering av generella kompetenser för våra forskarstuderande något smidigare. På det sättet skulle en helhetssyn med progression från grundutbildning till forskarnivå kunna bli verklighet.

Som vi i förslaget pekat på krävs även ett gemensamt sätt att hantera genomförandet, där medel för expertis bör finnas centralt för grundutbildningen såsom det idag finns för doktorandkurserna inom forskarutbildningen, där språkverkstaden effektivt kan ge stöd för studenter i skriftlig och muntlig framställning och där samordning är av vikt åtminstone i ett initialt skede.

Goda kunskaper i de generella kompetenserna är i många fall en förutsättning för goda ämneskunskaper. Att kunna tänka kritiskt och resonera etiskt, att kunna förmedla vetenskap muntligt och skriftligt, att kunna hantera information och att kunna samverka i grupp och utveckla sig själv är kompetenser som gör SLU:s studenter till goda ambassadörer för ett framtida SLU.

Bilaga 1. Beskrivning av arbetet vid S-fakulteten

Nicolette Karst

Vid skogsvetenskapliga fakulteten på SLU i Umeå har man arbetat systematiskt med generella kompetenser sedan 2010. Det första året tillsattes Nicolette Karst som projektledare, men 2011 övergick arbetet med generella kompetenser till ordinarie verksamhet och anställningen permanentades. I en broschyr som Nicolette skickade ut till alla institutioner inom S-fak för att informera om arbetet med generella kompetenser finns mer information. Nicolette Karst utarbetade en strategi för implementering av generella kompetenser. Hon gjorde en översyn av jägmästar- och skogsmästarprogrammen och valde i samråd med kursansvariga lärare i vilka kurser man strukturerat skulle fokusera på generella kompetenser. Hon gjorde moduler för vissa generella kompetenser, bestående av tre steg/nivåer. Dessa moduler innehöll dels material för studenter (introduktionsföreläsningar, dokument/checklistor/ självvärderingar) och dels material till lärarna som togs fram tillsammans med lärarna (lärandemål, bedömningskriterier, bedömningsmallar).

Därutöver organiserades kompetensutvecklingsdagar/lärardagar och workshoppar med teman som rörde generella kompetenser. Exempel på några av dessa workshoppar är: implementering av generella kompetenser på din egen kurs; bedömning och examination av generella kompetenser; progression i generella kompetenser; att ge effektiv feedback; reflektivt skrivande som verktyg för studenters lärande.

Tanken med generella kompetenser var att lärarna själva skulle ta över arbetet med generella kompetenser på sina kurser. Därför var det viktigt att läraren var med första gången en introduktionsföreläsning hölls (exempelvis i muntlig presentationsteknik). Nästa gång samma moment ingick i kursen kunde läraren ta det själv, med användning av materialet som Nicolette tagit fram. Numera arbetar Nicolette mer med lärarstöd och undervisar endast i de avancerade stegen i generella kompetenser. (Som exempel kan nämnas att *Muntlig presentationsteknik inklusive Feedback* utgör en hel dag för studenter på år fyra. Kursen ges på engelska och innehåller praktiska övningar som förberedelse för en minikonferens som studenterna ansvarar för att organisera. Dit inbjuds även intressenter/presumtiva arbetsgivare, och på så sätt kommer även begreppet anställningsbarhet in).

Bilaga 2 a) Modul 2 – etik

Per Sandin

Nivå 1: Webbaserad (Blended learning)

Intresseväckande föreläsning – Vad är etik?

Lärandemål:

- Beskriva skillnaderna mellan etik och moral och juridik
- Identifiera de kriterier som krävs för att ingå i den moraliska gemenskapen.
- Momenten kan till viss del göras webbaserade.

Seminarium – Ämnet varierar beroende på program men utgår från läsning av relevant och aktuell text.

Lärandemål:

- identifiera etiskt relevanta aspekter
- skilja på fakta och värderingar
- föra en grundläggande etisk diskussion för att därigenom kunna se att sådana diskussioner är mer än tyckande.

Bilaga 2 b) Etik på agronomprogrammet – tvåstegslösning (Nivå1-3)

Under några har agrosystemprogrammet haft ett etikinslag av tvåstegsmodell – ett kortare moment i årskurs 1 gemensamt med andra kandidat- och magisterprogram, samt ett mer omfattande moment i åk 4. Detta motsvarar alltså ungefärligen steg 1+3 i den modell som föreslås i föreliggande rapport. Det första steget utgjordes av en föreläsning av intresseväckarkaraktär på temat miljöetik jämte ett seminarium som genomfördes under termin ett.

Här beskrivs den senare delen av momentet. Det ingick i kursen Agrosystem (agronomprogrammet åk 4). Momentet fick goda resultat i kursutvärderingarna och var uppskattat av studenterna. Agrosystemkursen oms helhet omfattade 20hp, varav en större del utgjordes av avnämrelaterat projektarbete i grupp.

Av lärandemålen för agrosystemkursen är följande två de som i första hand berör momentet: (a) ”kunna kommunicera kunskaper och ställningstaganden med olika målgrupper; särskilt visa retorisk förmåga att både muntligt och skriftligt kunna argumentera för en ståndpunkt och kunna intressera även de som inte är insatta i området”, samt (b) ”visa förmåga att identifiera och analysera olika parter intressen och maktförhållanden inom de agrara systemen samt förmåga att väga samman ekonomiska, kvalitets- och miljömässiga samt etiska aspekter för att konstruktivt kunna hantera målkonflikter”

Detta moment genomfördes under knappt två veckors tid och innehåller flera element som med lätthet kan anpassas till olika programs behov och intressen. Momentets struktur framgår av nedanstående översiktsschema:

	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
	Föreläsning 2h: Introduktion till etikblocket	Föreläsning 3h: F: Djuretik/Helena Röcklinsberg	Etikseminarium (2h/grp)	Föreläsning 3h: Ett case/ HR
	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
	Föreläsning 2h: Argumentationsanalys/Per Sandin	Föreläsning 3h: Miljöetik PS	Föreläsning 2h: Agraretik PS	Avslut etik, Hearing. (2h/grp)

Utöver detta ingick en föreläsning på temat yrkesetik som genomfördes separat från detta moment.

Examinationen på detta moment utgjordes av aktivt deltagande i seminarium och hearing, samt skrivningsfrågor på den hemtentamen studenterna gjorde vid kursens slut. Hemtentamen var gemensam för samtliga moment inom

agrosystemkursen och innehöll en till två essäfrågor från respektive delmoment. Tre element förtjänar att beskrivs särskilt: Hearingen (pro-et-contra), seminariet och debattartikeln.

Bilaga 2c) forts.

Hearingen

Hearingen är ett seminarieformat kan sägas vara en modern variant av den traditionella akademiska disputationen med medeltida rötter. I denna övning får studenter i uppgift att förbereda sig för att vara för eller emot en viss ståndpunkt, men de vet inte på förhand vilken av de båda ståndpunkterna de förväntas anta och försvara. Vid övningen delar läraren in grupperna i två ”lag” (ca 6-8 personer per lag). Läraren leder övningen och delar ut teserna en efter en, omväxlande till pro- respektive contragrupper. Läraren fördelar också ordet vid behov och avgör när respektive tes ska anses färdigdiskuterad. Studenterna informeras om att samtliga deltagare ska yttra sig. Underlaget samt teserna framgår av bilagan.

Detta format har vissa avgjorda fördelar som gör att det bör kunna utnyttjas inom andra, liknande moment. (a) Förberedelsetiden är hanterlig för både lärare och studenter. (b) Inga särskilda tekniska hjälpmedel krävs – formatet är synnerligen portabelt och genomförs i vanlig lektionssal. (c) Formatet är enkelt att skala upp och ned, beroende på deltagarantal. (d) att deltagarna tränar både etik och argumentation utan att själva nödvändigtvis behöva ta egen ställning bidrar till en mer avspänd attityd till uppgiften.

Seminariet

Syftet med seminariet är naturligtvis delvis att orientera studenterna i det teoretiska stoff som behövs för att kunna föra ett initierat resonemang om etiska frågor med fokus på miljöfrågor. Men minst lika viktigt är träning den akademiska färdigheten att närläsa en text av vetenskaplig karaktär. Underlaget bifogas.

Debattartikeln

Debattartikeln syftar till att studenterna visar sin förmåga att tillämpa etiska resonemang på ett konkret och för agonomyrket relevant fall. I underlaget (se bilaga) ingick ett antal artiklar från olika källor att tjäna som inspiration. På denna uppgift lämnades skriftlig feedback från läraren (i Fronter) Uppgiften har fördelen att den kräver att studenterna sätter sig in i en fråga. Den är också tydligt yrkesrelevant. Ett par möjliga nackdelar med uppgiften är att den är relativt tidskrävande och att det krävs noggranna förberedelser för att säkerställa att rätt färdigheter examineras.

Bilaga 2 d) Instruktioner – Hearing om in vitro-kött

Syfte

Syftet med denna övning är att du ska få träna dig att argumentera i miljö- och djuretiska frågor. Under övningen kommer du att få i uppgift att försvara eller kritisera en viss ståndpunkt. Du måste därför vara beredd att se frågan ur olika perspektiv och hitta så goda argument som möjligt även för ståndpunkter som du kanske inte själv tror på.

Så här förbereder du dig

Läs och titta på materialet i länksamlingen (se nedan). Leta reda på så många argument som möjligt för- och emot olika möjliga tillämpningar av in vitro-kött. Försök värdera argumenten – bra eller dåliga? Se också om du kan komma på egna argument som inte förekommer i materialet. Anteckna argumenten och ta med anteckningarna till rollspelstillfället. (Du får gärna ha med annat material också, till exempel utskrifter av artiklar.) Övriga instruktioner får du på plats.

Länksamling

Faktabakgrund

Liten pedagogisk film: http://www.youtube.com/watch?v=WzmaYf_7fk8
Översiktsartikel från Nature Biotechnology (Obs! Kräver prenumeration – du kan nå artikeln om du är inloggad på SLUs nät):

<http://www.nature.com/nbt/journal/v27/n10/full/nbt1009-873.html>

Forskning & framsteg-artikel, populärvetenskaplig:

<http://www.fof.se/tidning/2009/4/provrorsbiff>

Dagstidningsartikel (DN) rapporterar om holländska försök (2008):

<http://www.dn.se/nyheter/vetenskap/snart-kan-din-biff-vara-konstgjord-1.739592>

Etikdiskussionen

Debattartikel om in vitro-kött av Stellan Welin och Julie Gold (Svd):

http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/sverige-bor-satsa-pa-odlat-kott_6522502.svd

Replik till Welin och Gold av Erik Westholm:

http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/klokt-med-skepsis-mot-odlat-kott_6525630.svd

Debattartikel av Hiran Rezazadeh och Torbjörn Tännsjö (Sydsvenskan):

<http://www.sydsvenskan.se/opinion/aktuella-fragor/odlat-kott-kan-minska-svalten/>

En vegan om in vitro-kött: http://www.rrrina.com/invitro_meat.htm

Filosofen Christian Munthes blogg (posten innehåller också några relevanta länkar):

<http://philosophicalcomment.blogspot.com/2010/09/grow-your-steak-case-for-in-vitro-meat.html>

Bilaga 2 e) Underlag till seminarium

Förberedelser Seminarium i miljöetik

Gamborg & Gjerris, "The Price of Responsibility – Ethical Perspectives"

Dessa frågor hjälper dig att förbereda dig inför seminaret om miljöetik 11 oktober. Huvudtema för seminariet är klimatförändringsproblemen.

Läs Christian Gamborg & Mickey Gjerris "[The Price of Responsibility – Ethical Perspectives](#)" från antologin *The Earth is on Fire* mycket noggrant. Du når den via länken ovan. Det finns även en länk till antologin under "Litteratur" på kurshemsidan.

Du behöver förmodligen läsa texten flera gånger. Svara sedan på följande frågor:

- Förklara skillnaden mellan utilitarism och pliktetik ("pliktetik" är en vanlig svensk översättning av "deontology").
- Förklara skillnaden mellan en etisk agent och ett etiskt subjekt.
- Vad krävs för att någon eller något ska vara en etisk agent, enligt din uppfattning? Ge även några exempel på vad som ska räknas (respektive inte räknas). Motivera svaret.
- Vad krävs för att någon eller något ska vara ett etiskt subjekt, enligt din uppfattning? Ge även några exempel på vad som ska räknas (respektive inte räknas). Motivera svaret.
- Beskriv kort vad de olika miljöetiska inriktningarna antropocentrism, sentientism, biocentrism och ekocentrism går ut på. Vilken betydelse kan de ha i praktiken?

På seminariet ska du vara beredd att diskutera frågorna och hur de kan påverka ditt och andras ställningstagande i olika konkreta miljöetiska frågor. Ta med en utskrift av Gamborg & Gjerris artikel.

Bilaga 2 f) Underlag för momentet debattartikel

Agrosystemkurs ht 2012
Momentet Djur- och miljöetik
Instruktion för individuell inlämningsuppgift

Uppgift: skriv en debattartikel om något av nedanstående teman. Debattartikeln ska passa för en tidnings debattsida eller motsvarande (t.ex. DN Debatt eller SvD Brännpunkt). Vi har samlat lite ingångsinformation kring varje tema, se nedan, som är tänkt att fungera som en väg in i området, och en väg att söka mer information om det. I det fall det finns en debatterande artikel på samma tema i denna instruktion kan du om du vill besvara och bemöta argumenten i den artikeln – men du behöver inte göra det. Texter och länkar är främst tänkta som inspiration. Vinlägg dig om att föra en etisk argumentation och att föra fram en ståndpunkt, dvs. att beskriva vilka faktorer som står på spel och reda ut vad som är etiskt relevant, och varför. Observera att du inte behöver argumentera för det du själv tycker! Huvuduppgiften är att visa att du kan ställning för/emot i en etiskt laddad fråga, och kan framföra och motivera ett ställningstagande. Använd mellan 700 och 1000ord

Bilaga 3: Modul 5 - Kritiskt tänkande

Per Sandin

Nivå 1:

Ett seminarium som består i kritiskt ifrågasättande av en argumenterande text, lämpligtvis med ämnesrelevans.

Syfte: Studenterna ska bekanta sig med begreppen avsändare, kontext, tes, argument, hållbarhet och relevans.

Bilaga 4: Modul 3 – Gruppdynamik (nivå 1)

Mozhgan Zachrison

Kunskap om gruppdynamik spelar en central roll för personlig och professionell utveckling i vår tid som är präglad av globala förutsättningar. Nuförtiden består arbetsplatser av människor med olika sociokulturella bakgrunder, med olika egenskaper och livsvillkor. Denna mångfald och nya arbetsvillkor ställer höga krav på samspel i stora grupper som ständigt skapas i nya former. Social kompetens och samarbetsförmåga har blivit två av de mest viktigaste egenskaperna som arbetsgivarna söker hos sina anställda. Därför kunskap om konstruktiv grupputveckling, personalens självkänedom och resultatriktigt teamarbete är styrande framgångsfaktorer för organisatorisk tillväxt.

Kursens övergripande syfte är att ge studenterna grundläggande kunskaper inom självutveckling och gruppdynamik.

Mål

Efter avslutad kurs skall studenten kunna

- analysera och förstå processer i grupper
- kunna förstå och hitta sin egen roll i olika situationer och i olika grupper
- förstår mångfaldens betydelse för grupputveckling och organisationsutveckling
- visar förmåga att analysera och diskutera grupprocesser

Moment som ingår i kursen

- Föreläsning
- Kritisk personlighetstest
- Gruppdynamiska övningar
- Aktiv seminariediskussion

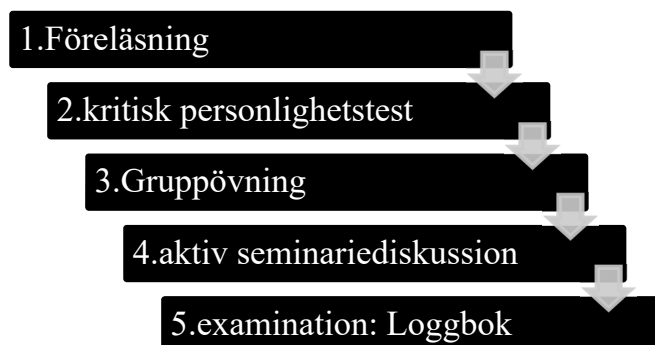
Examinationsform

Examination sker genom en loggbok som studenten skriver under kursens gång och lämnar i slutet på kursen. Loggboken bedöms enligt loggbokens fyra kriterier. (se nedan)

Betyg

Som betygsskala används U - G

Generell kompetenser: kursen gruppdynamik

Att skriva loggbok: loggbokens fyra kriterier

Loggbokskrivande handlar om att redogöra för sin inlärningsprocess genom att skriva på ett reflekterande sätt om det. I denna kurs förväntas studenten skriva loggboken baserad på följande fyra kriterier:

- Reflektion kring de olika kursmomenten;
- Hur inlärningsprocessen har fortskridit i förhållande till kursens olika moment;
- Personliga tankar, funderingar, frågeställningar;
- Vilka lärdomar studenten tror att hon/han har tillägnat sig.

Litteratur

Frank, M. J. (2001). *When teams work best: 6,000 team members and leaders tell what it takes to succeed*. Thousand Oaks, Calif. Sage Publications.

Hammar Chiriac, E. (2013). *Gruppsobservationer: teori och praktik*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Rose, C. (2008). *Personal Development Group: The Students' Guide*. Karnac Books. ISBN: 9781855755352, 1855755351

Bilaga 5: Modul 1 – Global kommunikation (Nivå 1-3) ("Kommunikation" infärgad med attribut internationalisering)

Lärandemål:

- kommunicera och arbeta med människor med olika nationaliteter och bakgrunder.
- kritiskt analysera olika kommunikationssituationer och att kunna kommunicera effektivt på person, grupp och organisationsnivå.
- analysera global kommunikation och dess nytta för anställningsbarhet på en global nivå.

Nivå 1:

Syfte: att tillägna sig grundläggande kunskaper om kommunikation
kursinnehåll:

- Kommunikation på global nivå
- Olika kommunikationsmodeller

Undervisningsmetod:

- Föreläsning
- Grupparbete

Bedömning:

- Paper

Nivå 2

Syfte: att tillägna sig kunskaper om olika beteende i kommunikationssituation
kursinnehåll:

- Kultur och kommunikation
- Kommunikationspsykologi

Undervisningsmetod:

- Föreläsning
Seminarium: kamratgranskning av seminarieuppgiften

Bedömning:

- Hemtenta

Nivå 3

Syfte: att utveckla kommunikationsfärdigheter i globala kontexter, att kunna hantera komplexa kommunikationssituationer i organisations sammanhang

Kursinnehåll:

- Organisational communication,
- Problem solving and communication at workplaces

Undervisningsmetod:

- Föreläsning
- Grupp presentationer
- Grupparbete
- Case studies
- Master Class

Bedömning: att göra en internationell informationsbroschyr